

*Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Департамент освіти і науки
Дніпропетровської облдержадміністрації
Дніпропетровський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти*

**Орієнтовні плани-конспекти уроків
для 6 класу
з факультативного курсу
«Біблійна історія та християнська етика»**

Дніпропетровськ, 2013

УДК 37.013.79

ББК 87.7

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах (Лист ПТЗО МОН України № 14.1/12-Г-584 від 14.10.2013, протокол комісії №5 від 03.07 2013 р.)

Рекомендовано методичною радою Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 1 від 24 січня 2013 року)

Б59 Біблійна історія та християнська етика: орієнтовні плани-конспекти уроків для 6 класу з факультативного курсу / О.Г. Рогова, Н.М. Скакун, О.В. Гродікова та ін., 2013. – 245 с.

У посібнику розміщені матеріали для проведення уроків відповідно до програми 6-го класу з курсу «Біблійна історія та християнська етика». Посібник складається з програмного уроків (за винятком тематичних оцінювань та регіонального компоненту), які містять біблійні історії, оповідання, казки, вірші, інтегровані в різноманітні творчі завдання. Дібраний матеріал сприяє становленню духовності особистості, поглиблює знання про традиційні духовні цінності держави, сприяє засвоєнню християнських і загальнолюдських цінностей, допомагає формуванню особистісних переконань на підставі критичного мислення.

Пропонується для вчителів курсу «Біблійна історія та християнська етика», які викладають цей предмет у 6-х класах

Рецензент:

Вознюк Лідія Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри управління освітніми закладами Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Авторський колектив:

Рогова Олена Георгіївна, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії освіти Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Скакун Наталія Миколаївна, методист кафедри філософії освіти Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Гродікова Олена Володимирівна, викладач християнської етики СЗШ № 71, м. Кривого Рогу, Дніпропетровської області, переможець обласного етапу конкурсу «Вчитель року – 2012» в номінації «Етика»;

Сурело Євген Анатолійович, магістр педагогіки, вчитель християнської етики II категорії Чаплинської СЗШ Васильківського р-ну Дніпропетровської області

Фрейліх Наталя Андріївна, вчитель християнської етики другої категорії Криворізької ЗШ № 41 Дніпропетровської області;

Удовенко Іван Іванович, вчитель християнської етики Першотравенської ЗОШ № 4 Дніпропетровської області;

Воронкіна Ірина Іванівна, вчитель християнської етики першої категорії Брагинівської ЗОШ Петропавлівського району Дніпропетровської області;

Чередниченко Олена Олександрівна, вчитель початкових класів, етики та християнської етики вищої категорії, вчитель-методист СЗШ № 22 м. Дніпродзержинська

Яременко Сергій Романович, вчитель Іванівської СЗШ Петриківського району Дніпропетровської області

Уроки 28-29

Тема уроку: **Поняття про свято. Християнські свята.
Свято Свят Пасха**

Мета уроку ***Освітня мета:*** навчити учнів пояснювати зміст понять «свято», «релігійне свято», виявляти різницю між релігійним і нерелігійним святом; формувати вміння пояснювати історичний, духовний і моральний зміст свята Пасхи;
Розвивальна мета: розвивати в учнів вміння аналізувати Пасхальні події в контексті їх особистої значущості;
Виховна мета: сприяти вихованню в дітей шанобливого ставлення до найбільших християнських свят, бажання проводити їх належним чином, пам'ятаючи про глибокий зміст подій; виховувати повагу до пасхальних традицій українського народу.

Тип уроку: комбінований.

Очікувані результати:

Після вивчення цього уроку учні повинні вміти:

- пояснювати зміст понять «свято», «релігійне свято»;
- вміти пояснювати історичний, духовний і моральний зміст свята Пасхи;
- аналізувати Пасхальні події в зв'язку з Новим Заповітом;
- наводити приклади Пасхальних традицій українського народу.

Біблійна основа:

Лев.23:37: «Ось празники Господні, за яких ви скликатимете святі збори».

1 Кор.5,7: «Пасха наша, Христос, принесений у жертву»

Обладнання: словник, зображення сонечка з промінцями, ілюстративний святковий ряд, комп'ютер, пасхальні яйця-сюрпризи

Міжпредметні зв'язки: історія, література, образотворче мистецтво.

Література до уроку:

Біблія або книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту. – Київ: Українське Біблійне товариство, 2007.

Кузик Б., Литвин Л., «Джерела вічності» Основи православної культури. – Дніпропетровськ: АРТ-ПРЕС, 2008.

ХІД УРОКУ

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

I. Організаційний момент.

Налагодження контакту з класом. Перевірка присутніх.

От і знову дзвоник лунає,
Мелодійно і срібно звучить.
Він до класу вас всіх закликає,
Щоб успішно новому навчить.
 Підросли ви за тиждень, зміцніли,
 І цікавістю очі горять.
 Дай нам, Боже, здоров'я і сили,
 Щоб багато нового пізнати!

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Перевірка домашнього завдання

Учні демонструють малюнки за результатами попереднього уроку.

Учні захищають проект «Великий піст – в очікуванні Свята свят»;

Учні звітують про результати інтерв'ю з рідними «Що для вас означає Великий піст?»

2. Актуалізація опорних знань й мотивація навчання

Слово вчителя

На минулому уроці ми з вами розмовляли про Великий піст. Але хто з вас знає, перед яким Великим святом віруючі люди постяться? Сьогодні на уроці ми спробуємо зрозуміти, чому християни так шанобливо ставляться до релігійних свят, чи відрізняються релігійні свята від багатьох свят, до яких ми звикли.

3. Оголошення теми уроку і очікуваних результатів.

4. Процес засвоєння та усвідомлення нових знань.

Вправа «Закінчи речення»

Учням пропонується закінчити речення:

Свято-це....

Робота зі словником

Учням надається словникове значення слова свята.

Свято це - день або дні, коли урочисто відзначають видатні, особливі події, знаменні дати.

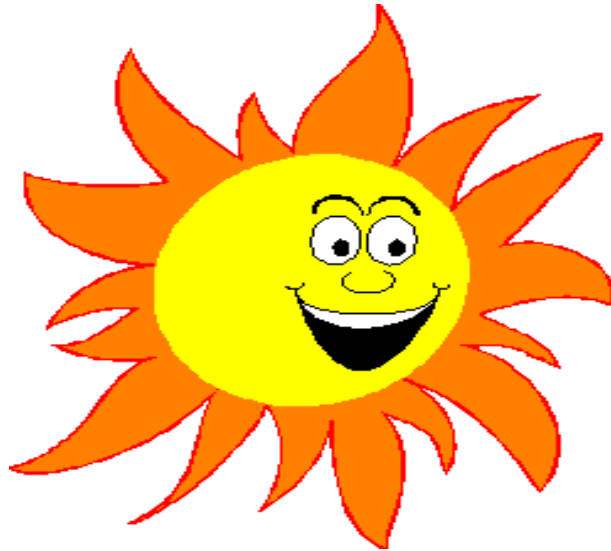
Вправа «прочитай і порівняй»

Учні порівнюють власні визначення зі словниковим.

Робота в групах

Кожній групі пропонується назвати якнайбільше відомих їм свят і написати їх

на промінцях сонечка

Слово вчителя

Свята - незмінні супутники людського життя. Свята для нас - це можливість доставити радість близьким! Свято – не тільки календарне поняття. Свято відбувається там, де його відчують, де його чекають.

Свята встановлені на честь або пам'ять когось або чого-небудь. Історичне коріння свята сягають у сиву давнину, вони тісно пов'язані зі звичаями, ритуалами, трудовою діяльністю, світосприйняттям, способом життя, ціннісними орієнтаціями.

Свята бувають народні (національні), релігійні, державні, професійні, сімейні та ін.

Вправа «Вчимося аналізувати»

Учням пропонується об'єднатися у групи й розділити ті свята, які вони назвали на державні, народні, сімейні, релігійні і заповнити таблицю:

Державні свята	Народні свята	Релігійні свята	Сімейні свята

Вправа «Карусель»

Кожна група передає свої листки с таблицями іншій і дописують ті свята, яких немає в таблиці.

Слово вчителя

Особливу роль в житті християнина займають християнські свята. Християнські свята – це не просто згадка про біблійні події. За християнською традицією, кожен віруючий повинен пережити їх знову, ніби він сам приймає участь у подіях, які відбувалися тисячоліття тому. Релігійні свята несуть людям радість і впевненість, що велике діло спасіння роду людського відбувається для кожного й сьогодні. У такі дні християнин не може бути «сам по собі», він

радіє і святкує разом з усією Церквою. У такі дні християни намагаються бути в храмі, відкласти, хоч ненадовго «своє» і впустити загальну радість Церкви.

Опрацювання ілюстративного матеріалу

Вчитель називає головні християнські свята і на екрані демонструються картини художників або образи на тему даного свята. Учитель разом з учням пригадує зміст свят.

**Різдво Христове
Ілля Репін**

**Хрещення Господнє.
Києво-Печерська лавра**

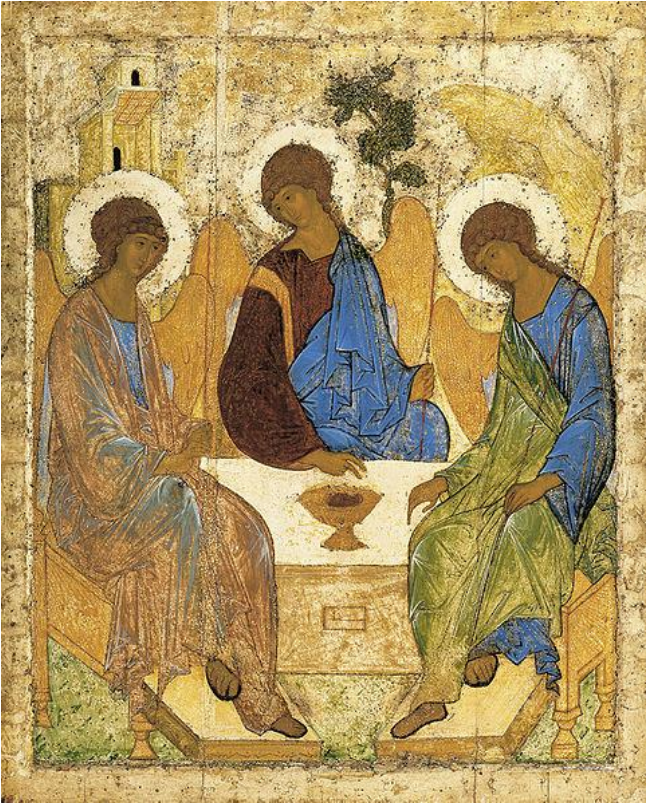
**Стрітення.
Симон Бує**

**Вхід Господній в Єрусалим.
Педро Орренте**

**Вознесіння Господнє.
Джотто ді Бондоне.**

**Трійця.
Андрій Рубльов**

**Благовіщення
Альбані Франческо**

Серед багатьох християнських релігійних свят особливе місце належить святу Пасхи. Святкування Пасхи встановлене першими християнами в пам'ять «страждань, смерті І до чудесного воскресіння» Ісуса Христа.

Пасха (Великдень). Микола Пимоненко

Вправа «Художні асоціації»

Учитель просить дітей намалювати те що вони згадують, коли чують слово «Пасха»

Слово вчителя

Для того, щоб нам зрозуміти зміст свята «Пасха», потрібно здійснити історичний екскурс.

Історичний екскурс. Робота в групах.

Клас об'єднується у дві групи. Одна читає текст про Пасху Старого завіту, друга - про Пасху Нового завіту. Після обговорювання в групах учні розповідають класу про старозавітну і новозавітну Пасху.

Текст для 1 групи

Слово "пасха" означає (з єврейської мови) "перехід", а пізніше ця назва перейшла на ягня, що приносилось в жертву на старозавітну Пасху. Свято Пасхи святкували на спомин визволення вибраного народу Божого з Єгипетської неволі.

І сказав Мойсей: «Помре кожен первісток на землі єгипетській: від первістка фараона, котрий сидить на своєму престолі, до первістка невільника.

Усьому ж народу ізраїльському, щоб врятуватися, Господь наказав через Мойсея, по сім'ям у цю ніч заколотися ягня, запекти його і кожному члену

родини з'їсти. Кров'ю заколотого агнця Господь наказав усім ізраїльтянам помазати одвірки дверей дому свого, щоб Ангел смерті побачивши ту кров, оминув ці сім'ї. Сини ізраїлеві виконали повеління Боже. З цього часу Господь встановив для ізраїльтян свято, яке має назву «Пасха». Слово «Пасха» означає «проходження повз». В ту ніч померли всі первістки в єгипетському народі, включаючи фараона. Покликав фараон Мойсея і наказав негайно вивести свій народ, як вони того хотіли. І негайно вирушили сини ізраїлеві з Єгипту. Бог повів народ ізраїльський пустельним шляхом, який тягнувся до Червоного моря. Господь ішов попереду них: вдень у стовпі хмари, а вночі у стовпі вогню, освітлюючи шлях. Дізнався фараон, що ізраїльтяни зовсім не збираються повертати назад, і наказав наздогнати їх війську, прагнучи повернути їх назад.

Мойсей заспокоював народ: «Не бійтеся! Стійте і побачите спасіння Господа, що його вчинить Вам сьогодні. Господь буде воювати за вас. І звелів Бог Мойсею простягнути руку до моря. Коли ж Мойсей простягнув свою руку, вода немов би розступилася перед ними. І пішли усі нащадки ізраїлеві серед моря по суші. Коли ж весь народ Божий пройшов, Мойсей знову простягнув руку свою на море, вода у морі повернулася на своє місце і поглинула усіх переслідувачів. Так врятував Господь у той день свій народ.

(Вихід 11,12:1-17,12: 31-40, 13: 20-22,14: 5-22, 14: 23-31,15: 1-18).

Текст для 2 групи

Пасхальний агнець євреїв став прообразом Ісуса Христа, тому Христос ще іменується Агнцем Божим, Агнцем Пасхальним, Пасхою. За біблійним сюжетом, Ісус Христос воскрес рано-вранці, і це воскресіння супроводжувалось великим землетрусом: то ангел небесний зійшов і відвалив камінь від дверей Гробу Господнього.

На світанку жінки - мирноносиці Марія Магдалина, Марія, мати Якова та Соломонія прийшли до гробу з ароматами, щоб обмастити тіло Ісуса згідно звичаю, але побачили відвалений камінь і порожній гроб, і тоді схвилюваним жінкам з'явився ангел і сповістив про Воскресіння Господнє.

Пасха у Новому Завіті означає перехід від стану гріха, яким була поневолена людина після падіння Адама і Єви, до стану визволення через воскресіння Христове. Якщо ще раз придивитися до символіки Пасхи Старого Завіту, бачимо, що ангел смерті обминав ті будинки, які були помазані кров'ю агнця. Тобто спаслися і залишилися живими ті люди, яких будинки були «посвячені» кров'ю агнця. У Новому Завіті агнцем є Христос, який приносить Своє життя в жертву за весь світ. Агнець, кров Якого спасає людину від гріховної смерті. Цей новий Агнець дарує духовне спасіння і вічне життя. Тобто, коли людина перебуває у Божому домі, який є «посвячений» кров'ю Агнця, тобто Євхаристією, то вона матиме життя вічне, матиме те життя, яке прийшов нам подарувати Христос. Пасха нова – це новий перехід від смерті до життя, новий перехід від рабства гріховного до свободи Божої, під час якої Сам Господь веде ціле людство до «нової землі», первинно нам дарованої, тобто до раю. Дата святкування Пасхи встановлюється наперед і кожен рік припадає на різні дні - з 4 квітня по 8 травня за новим стилем.

Обговорення в загальному колі

Що спільного між Пасхою Старого і Нового Завіту?

Учитель підводить учнів до висновку, що Пасха є переходом від старого до нового життя, від гріха до праведності, від Аду до Вічного життя.

В Біблії написано, що «Пасха наша Христос, за нас у жертву принесений» (1 Кор.5: 7-8).

Театралізована дія

Учні за ролями розігрують сценку

Хто ж це такий?

АВТОР 1: Перед святом Пасхи вчителька розповідала дітям про страждання Ісуса Христа. Діти кілька разів почули, що Христос помер за грішників. А потім вчителька роздала дітям аркуші, на яких було записано домашнє завдання.

АВТОР 2: Марійка прийшла додому і розгорнула аркуш. На ньому було написано

МАРІЙКА: Напиши ім'я найбільшого грішника, якого ти знаєш. Зараз я подумаю і швиденько напишу.

АВТОР 1: Марійка задумалася на хвильку, а тоді вигукнула:

МАРІЙКА: О, знаю! Це той дядько, що живе в кінці вулиці! Точно! Як же його звати?

АВТОР 2: В кінці вулиці жив п'яничка, який пропивав усі гроші, а до того ще й частенько лупцював дружину і дітей. Марійка точно вирішила, що запише його. Вона підбігла до тата і запитала:

МАРІЙКА: Татку, а як звати того страшного дядька, що живе в кінці вулиці?

АВТОР 1: Татко здивувався

ТАТО: Василем, а чому він тебе зацікавив?

МАРІЙКА: Та розумієш, тату, тут нам завдання задали, на, прочитай сам!

ТАТО: Напиши ім'я найбільшого грішника, якого ти знаєш... Ти вирішила написати ім'я Василь?

МАРІЙКА: Так, тату, я просто не знаю нікого, хто був би гіршим за нього.

ТАТО: Але ж ти навіть ніколи не розмовляла з цим чоловіком, а тут написано, що ти маєш знати цього грішника. Подумай ще.

АВТОР 2: Марійка знову задумалася. Вона згадала проповідь, яку чула в храмі. Вона знову побігла до тата.

МАРІЙКА: Тату, слухай, ми ж на проповіді чули про найбільшого грішника, пам'ятаєш?

ТАТО: Пам'ятаю, звичайно.

МАРІЙКА: Нагадай, як його звати, а то я забула.

ТАТО: Це написано у першому розділі Першого послання до Тимофія, читай.

АВТОР 1: Марійка відкрила Біблію і прочитала:

МАРІЙКА: «Вірне це слово, і гідне всякого прийняття, що Христос Ісус прийшов у світ спасти грішних, із яких перший – то я», так, а хто ж це написав? А, ось, пише зверху – Перше послання апостола Павла до Тимофія. Татку, знаю – треба написати «Павло», він так сам про себе сказав!

ТАТО: Чекай, чекай, тобі треба написати ім'я не того грішника, якого знав Павло, а того, якого знаєш ти! Знаєш що, не поспішай, подумай, помолися, може тоді тобі прийде на думку трохи інша відповідь.

АВТОР 2: Марійка була слухняною дівчинкою і так і зробила. А потім взяла ручку і написала великими буквами слово «МАРІЯ». Сумління підказало їй, і вона почала молитися до Того, Хто постраждав заради спасіння грішників.

АВТОР 1: Це був особливий день у її житті, адже з того дня вона усвідомила, що Ісус Христос є і її особистим Спасителем. А після свята вона принесла до школи листочок із власним ім'ям. Погодьтеся, вона знайшла правильну відповідь і записала її не тільки на папері, але і у власному серці.

Робота з відеоматеріалом

Учням пропонується перегляд відеоролика «**Пасха**» -- документально-**исследовательский фильм**» (40-50 хвил.)

<http://www.youtube.com/watch?v=mPrv5WFUUv4>

Вправа «Жереб»

Учні тягнуть жереб і читають вірші про Пасху

1. Що за день чудовий воскресіння,
Сповнений любові і надій?
За чийось мудрим повелінням
Світ довкола враз помолодів.
Прямо в хату ллється сонця повінь,
Вже давно такої не було.
А душа стає моя раптово,
Наче біле лебедя крило.
Хоче в небо визволення ради
Із п'ятми, що застуге мені...
Воскресіння – то велика радість,
Благодать Господня навесні.

(Сергій Рачинець)

2. Великодне сонце сяє у ясній блакиті,
Теплим променем цілує світ увесь.
І серця для радості відкриті:
Знайте, люди, що Христос Воскрес!
Горобці цвірінькають надворі –
То вони співають Богу честь!
Позабудьте сумніви і горе,
Бо Христос Воістину Воскрес!

(Зоряна Живка)

3. Радість з неба ся являє,
Паска красна день вітає,
Радуйтеся щиро нині –
Бог дав радість всій родині,

Бог дав радість нам з небес,
Христос воскрес!
Христос воскрес!

4. Свято Пасхи недалечко,
Люди звичай бережуть, –
Розмальовують яєчка,
Пишні пасочки печуть.
Святкування йде віками, –
Це такі чудові дні:
В гості йти, під рушниками
Страви нести запашні.
Доброзичливо, з любов'ю
Мати щирі почуття,
Людям зичити здоров'я
І щасливого життя.
Святість – це чарівне слово,
Тільки треба так зуміть,
Щоб життя своє святково
У труді й добрі прожить.

(Н.Б.Куфко)

Обговорення в загальному колі.

Учні розповідають, як святкують Пасху в їх родині, які звичаї і традиції вони знають щодо святкування Пасхи.

Слово вчителя

Світле свято Воскресіння супроводжується урочистими обрядами, до яких готуються протягом цілого тижня: прибирають, білять оселі, печуть паски або “бабки”, розписують писанки.

Паски, як правило, випікають в четвер. В суботу жінки фарбують крашанки в лушпинні з цибулі. Крашанки можна фарбувати в різні кольори, але перевагу надають червоному, який символізував кров Ісуса Христа.

Легенда розповідає, що Марія Магдалина, проповідуючи Христову науку, зайшла аж у двір римського імператора Тіберія, дала йому в дар червону крашанку зі словами: "Христос воскрес!" - і вже тоді почала свою проповідь. За її прикладом пішли інші християни й почали в день святої Пасхи обдаровувати один одного крашанками й писанками.

Всі обрядові Великодні страви освячують в церкві після нічної служби, найурочистіший момент настає опівночі, коли священник сповіщає, що Христос воскрес, а всі присутні з трепетом відповідають: "Воїстину воскрес!" Потім починається урочисте богослужіння. Після церковної служби розходилися по домівках і починали розговлятися.

Поздоровляти зі святами починають вже після служби. При христосуванні зазвичай цілються й обмінюються писанками та крашанками.

Гра «Пошук пасхальних яєць»

Учитель заздалегідь ховає в різних місцях яйця з сюрпризами — картонні, пластикові, склеєні конвертики у формі яєць з маленькими призами (як варіант - побажаннями). Якщо дітей буде багато, можна розділити їх на дві команди, кожна з яких намагатиметься знайти якомога більше яєць у відведений для цього час (кількість їх повідомляється). Звичайно, треба постаратися, щоб кожна дитина знайшла хоч би одне яйце і як приз понесла додому. Яйця потрібно підготувати до уроку.

5. Закріплення матеріалу

- Що таке свято?
- Які бувають свята?
- Що означає слово «Пасха» ?
- Яке значення має свято Пасхи?

Вправа «Закінчи речення»

За допомогою уявленого мікрофона бажаючи учні продовжують речення :
«Для мене особисто Пасха є.....»

III. ЗАВЕРШАЛЬНА ЧАСТИНА

1. Домашнє завдання:

Написати твір-есе «Мої роздуми про свято Пасхи»

2. Підведення підсумків уроку. Оцінювання учнів.